

HİCAZ PUSELİK SAZ SEMAÎ

1. meî Hâne (♩: 130)

Teslim-

2. neî Hâne

3. neî Hâne

4. neî Hâne (♩: 122)
Circung

mf

pp

TÜRK MUSİKİSİ

BESTEKÂRLARI KÜLLİYATI

Sayı: 21

Münir Mazhar KAMSOY

SAYI: 1
Kemal BATANAY
Naime BATANAY

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

Zamanımızın kadirşinas eleştirmecilerinden, Üstâd merhum Refîî Cevad Ulunay ile eşi Muallâ Ulunay, İstanbul Radyoevinde verilen bir özel musiki konserinde...

Rahmi Kalaycıoğlu Türk Musikisi Bestekârları Külliyyatı'nın hazırlık çalışmalarında...

TAKVİMDEN BİR YAPRAK

Ulunay

Bir Mûsiki Fedâyesi

Kendini musiki neşriyatına vakfetmiş bir zat vardır. Hayatta bulunan musikîşinas ve bestekârlar hakkında bir «Bestekârlar Külliyyatı» neşrediyor. Fasikül halinde çıkardığı her nüshayı benim Türk musikisine olan hürmet ve muhabbetimi bildiği için olacak bizzat matbaaya kadar getirir, gösterdiği himmet ve gayretin ehemmiyetini tevazuu ile öterek eseri bırakır gider. Daha bir defa bu himmetinden bahsedilmesini istememiştir. Sarfettiği gayret, onca Türk Musikisine gösterilmesi gereken bir minnet borcudur. Fakat, ben de edâ edilen bu borcu -eski bir tâbir ile- «Musiki perverân» a îblâğ eylemeyi bir vazife saydım. Bizde musiki ve musikîşinaslar hakkında hayli kitap yazılmıştır, fakat bunların çoğu ihticâca sâlih değildir. Nazariyat hakkında yazılanlar bir (metod) a tâbi tutulmamıştır.

Türk musikisi, «Simâî» yani kulaktan alma olduğu için, mutlaka bir hocadan meşketmekle ve bütün makamlar, o makamda bestelenen eserleri usulünü vurarak öğrenmekle tahsil edilir.

Türk Musikisinde nota yok idi. Garp musiki notasında çeyrek sesler bulunmadığı için, bu nota eserleri ifham edemiyordu. Notasızlık yüzünden pekçok eserler kaybolduğu cihetle, bizim musikimizde bütün sesleri ihtiva edecek bir yazıya ihtiyâç vardı.

Bizde ilk defa (Ebced) harfleri *Kantimiroğlu* tarafından nota yapıldı, bunu *Nâyî Osman Dede* tatbik etti, arkadan Yeni-kapı Mevlevihânesi Şeyhi *Abdülbâki Nâsir Dede* kullandı. Ebced notası pek pratik olmadığı için terk edildi, bununla beraber Üçüncü *SELİM*'in Sûz-i-Dilârâ pişrevinin bu nota ile yazıldığı söylenir.

1800 senesinde *Hamparsum Limonciyan* musikimizde «Hamparsum notası» diye anılan notayı yaptı. Bu, ebcedden daha kolay, daha pratik olduğu için, bütün musikîşinaslar buna râğbet ettiler. Büyük bestekârlar, meşhur hanendeler son zamanlara kadar bu notayı kullanmışlardır.

Bugün Garp musikisi notasında Türk musikisine göre tâdilât yapıldığı için, *Hamparsum* notası da, mâziye intikal etmiş veya etmek üzere bulunmuştur. Tanburî Cemil Bey, Leon Hancıyan efendi ve daha pek çokları bu notayı kullanırlardı. Bugün de, Mes'ut Cemil, Refik Fersan, Nuri Duyguer, Sadeddin Heper gibi üstâdlar *Hamparsum* Notası ile yazarlar.

KB/649

Bunun pratikliği, bir sigara kâğıdına koca besteyi yazmak imkânıdır. Bu sebepler dolayısıyla, bizde musiki kitabı denilince, eserlerin güftelerine ait mecmua hatıra gelir. Bunlarda nazariyat olarak, kitabın beş on sahifelik makamların seyrine, usullerin darplarına ait noksan bir bahis bulunur, ondan sonrası güftelerdir. Türk musikisinin Simâî olması, yazılan kitapların hâlcümlerinden ibaret olmasını icabettiriyor.

Doktor *Suphi Ezgî*'nin eseri müstesna, bütün musiki kitapları, musikiden kadir bu noksanı telâfi ediyor. Şimdiye kadar çıkarıldığı 20 fasiküde Mustafa Nafiz'den başlayarak *Suphi Ziya Özbekkan*'a kadar, muâsir bestekârları toplamış, bunların hâl tercümelere ve eserlerinden bazılarını neşretmiş. Bizde çoğu eserler, hele piyasaya düşerse ekseriya tahrif edildiği için, Rahmi Kalaycıoğlu bu eserlerin notalarını sahiplerine yazdırmış.

Malûm olduğu üzere, Şevki Bey merhum, tahrifattan o derece bîzâr olmuş ki, bir şarkı yapıp piyasaya verdikten sonra, ilk zamanlarda eline kalın bastonunu alıp eserini dinlemeğe gider ve gerek sazændeler, gerek hânendeler ufak bir nağme değişikliği yaparlarsa, hemen sopayı kapıp saza hücum edermiş.

«Bestekârlar Külliyyatı» nı neşreden *Rahmi Kalaycıoğlu*, bir dereceye kadar bu noksanı telâfi ediyor. Şimdiye kadar çıkarıldığı 20 fasiküde Mustafa Nafiz'den başlayarak *Suphi Ziya Özbekkan*'a kadar, muâsir bestekârları toplamış, bunların hâl tercümelere ve eserlerinden bazılarını neşretmiş. Bizde çoğu eserler, hele piyasaya düşerse ekseriya tahrif edildiği için, Rahmi Kalaycıoğlu bu eserlerin notalarını sahiplerine yazdırmış.

Malûm olduğu üzere, Şevki Bey merhum, tahrifattan o derece bîzâr olmuş ki, bir şarkı yapıp piyasaya verdikten sonra, ilk zamanlarda eline kalın bastonunu alıp eserini dinlemeğe gider ve gerek sazændeler, gerek hânendeler ufak bir nağme değişikliği yaparlarsa, hemen sopayı kapıp saza hücum edermiş.

«Bestekârlar Külliyyatı» nın, bütün bestelerinin sahiplerine yazdırıp bir fasiküle dercedemez, çünkü, bestekârlar içinde çok velûd olanlar vardır, fakat ne olursa olsun, bunların musiki bakımından büyük ehemmiyeti vardır.

Bu himmet, maddî fedakârlığa da ihtiyâç gösteriyor. San'at, gelir bakımından hayli nankördür. Dönen değirmenin suyunun nereden geldiğini bilmiyorum. Sormuyorum da...

O'na söyleyeceğim tek şey şu temenniden ibarettir:

Allah kolaylık versin.

* Bu makale, *Milliyet Gazetesi*'nin 25.8.1962 tarihli sayısından alınmıştır.

BESTEKÂRIN ÖZEL ALBÜMÜNDEN HATIRALAR

KB/649

SOLDA: Değerli bestekâr MÛNİR MAZHAR KAMSOY çok sevdiği torunu AHMET ÇAKMUR ile birlikte, kızı LEYLÂ ÇAKMUR'un Bebek'deki evlerinin balkonunda. (İstanbul, Bebek - 1963).

★

SOLDAN itibaren (oturanlar): Merhum bestekâr FEHMÎ TOKAT, Doçent Dr. HALİL NADAROĞLU, (Ayaktakiler) Bestekâr SADI HOŞSES, merhum bestekâr SUPHÎ ZİYA ÖZBEKKAN'ın kardeşi, eski hariciyecilerden Etibank müğavir-mütercimliğinden emekli İBRÂHİM ZİYA ÖZBEKKAN ile bestekârimiz MÛNİR MAZHAR KAMSOY toplu halde (Ankara, Nadaroğlu'nun evi).

★

TÜRK MUSİKİSİ ALANINDA YAYINLANAN DERGİ VE KİTAPLADAN BİR KAÇI AŞAĞIDADIR :

MUSİKİ SANATI
Yazan : Edip Özışık

Nurgök BASİMEVİ

Küğ

Sahibi : Melâhat Oransay

Adres : P. K. 128 Bakanlıklar - Ankara

Ünlü
TÜRK BESTEKÂRLARI
Hazırlayan : Bakı Suha Edipoğlu

AK - Kitabevi

50 Yıllık
TÜRK MUSİKİSİ
Hazırlayan : Mustafa Rona

Türkiye Yayınevi

İleri
Musiki Mecmuası

Sahibi : Etem Ruhi Üngör

Adres : P. K. 666 - İstanbul